

GOEDE VRIJDAG. 7 April 2023.

Stilte

Woorden bij de liturgische schikking

Verdrietig kijkend naar het kruis
gaan de figuren vandaag
in rouw gedompeld.
De verharding lijkt te winnen.
Verstilling neemt plaats
in hun liefde voor hem.
Vijf rode rozen als stille getuigen.

Lied 'Verborgene God' (lied 218 uit ZZZ)

Ver- bor- gen God, laat je toch vin- den,
treed toch te- voor- schijn, laat je zien!
Wij zoe-ken Jou met hart en zin- nen,
wij zoe-ken Jou met hart en ziel
Geef ons de kracht die e-ne stap te doen
weg van ons zelf, Na- bij- e naar Jou toe.

Lied 558: 1

Jezus, om uw lijden groot,
om uw leven en uw dood,
die volbrengen 't recht van God,
Kyrie eleison.

V: De volgende dag zou het feest van Pesach en het Ongedesemde brood beginnen. De hogepriesters en schriftgeleerden zochten naar een mogelijkheid om hem gevangen te nemen en te doden. De volgende dag zou het feest van Pesach en het Ongedesemde brood beginnen. Ze zeiden daarom bij zichzelf:

S: “Tijdens het feest kan dat niet, want dan komt het volk in opstand.”

V: Toen hij in Betanië in het huis van Simon –degene die aan huidvraat had geleden– aanwezig was bij een feestmaal, kwam er een vrouw binnen. Ze had een albasten flesje bij zich dat gevuld was met zeer kostbare, zuivere nardusolie. Ze brak het flesje en goot de olie uit over zijn hoofd. Sommige aanwezigen zeiden geërgerd tegen elkaar:

S: “Waar is deze verkwisting goed voor?”

V: Die olie had immers voor meer dan driehonderd denarie verkocht kunnen worden, en dat geld hadden we aan de armen kunnen geven.”
Ze waren boos op haar. Maar Jezus zei:

SJ: “Laat haar met rust, waarom vallen jullie haar lastig? Ze heeft iets goeds voor mij gedaan. Want de armen zijn altijd bij jullie, en jullie kunnen goed doen aan hen wanneer je maar wilt, maar ik zal niet altijd bij jullie zijn.
Wat ze kon, heeft ze gedaan: Ze heeft mijn lichaam nu al met olie gebalsemd, met het oog op mijn begrafenis.
Ik verzeker jullie: waar ook maar ter wereld het goede nieuws verkondigd wordt, zal ter herinnering aan haar verteld worden wat zij heeft gedaan.”

Lied 558:3

Om de zalving door een vrouw,
Vreugde olie, geur van rouw,
Teken van wat komen zou,
Kyrie eleison.

V: Toen ging Judas Iskariot, een van de twaalf discipelen, naar de hogepriesters om hem aan hen uit te leveren. Toen zij dit hoorden, waren ze opgetogen en beloofden ze hem geld te zullen geven. En hij zocht naar een mogelijkheid om hem op een geschikt moment uit te leveren.
Op de eerste dag van het feest van het Ongedesemde brood, wanneer het pesachlam wordt geslacht, zeiden zijn leerlingen tegen Jezus:

S: “Waar wilt u dat wij voorbereidingen gaan treffen zodat u het pesachmaal kunt eten?”

V: Jezus stuurde twee van zijn leerlingen op pad en zei tegen hen:

SJ: “Ga naar de stad. Daar zal een man die een kruik water draagt jullie tegemoet komen. Volg hem, en wanneer hij ergens binnengaat, moeten jullie tegen de heer des huizes zeggen:
De meester vraagt waar het gastenvertrek is waar hij met ons, zijn leerlingen, het pesachmaal kan eten? Hij zal jullie een grote bovenzaal wijzen, die al is ingericht en waar alles gereedstaat; maak daar het pesachmaal voor ons klaar.”

V: De leerlingen vertrokken naar de stad, en alles gebeurde zoals hij gezegd had, en ze bereidden het pesachmaal.

Toen de avond was gevallen, kwam hij met de twaalf. Terwijl ze aanlagen voor de maaltijd, zei Jezus:

SJ: “Ik verzeker jullie: een van jullie, die met mij eet, zal mij uitleveren.”

V: Ze werden bedroefd en vroegen één voor één aan hem:

S: “Ik ben het toch niet?”

V: Maar hij zei tegen hen:

SJ: “Het is een van jullie twaalf, die met mij uit dezelfde kom eet. Want de Mensenzoon zal heengaan zoals over hem geschreven staat, maar wee de mens door wie de Mensenzoon uitgeleverd wordt: het zou beter voor hem zijn als hij nooit geboren was.”

V: Terwijl ze aten, nam hij een brood, sprak het zegengebed uit, brak het brood, deelde het uit en zei:

SJ: “Neem hiervan, dit is mijn lichaam.”

V: En hij nam een beker, sprak het dankgebed uit en gaf hun de beker, en allen dronken eruit. Hij zei tegen hen:

SJ: “Dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen vergoten wordt. Ik verzeker jullie: ik zal niet meer van de vrucht van de wijnstok drinken tot de dag komt dat ik er opnieuw van zal drinken in het koninkrijk van God.”

Lied 558:4

Om het brood, Heer, dat Gij breekt.
om de beker die Gij reikt,
om de woorden die Gij spreekt,
Kyrie eleison.

V: Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg. Jezus zei tegen hen:

SJ: “Jullie zullen allemaal ten val komen, want er staat geschreven: “Ik zal de herder doden, en de schapen zullen uiteengedreven worden. Maar nadat ik uit de dood ben opgewekt, zal ik jullie voorgaan naar Galilea.”

V: Petrus zei tegen hem:

S: “Misschien zal iedereen ten val komen, maar ik niet!”

V: Jezus antwoordde:

SJ: “Ik verzeker je: juist jij zult me vannacht, nog voor de haan tweemaal gekraaid heeft, driemaal verloochenen.”

V: Maar Petrus hield met grote stelligheid vol:

S: “Al zou ik met u moeten sterven, ik zal u nooit verloochenen.”

V: Alle anderen zeiden iets dergelijks.

Ze kwamen bij een plek die Getsemane heette, en Jezus zei tegen zijn leerlingen:

SJ: “Blijven jullie hier zitten, terwijl ik ga bidden.”

V: Hij nam Petrus, Jakobus en Johannes met zich mee. Hij voelde zich onrustig en angstig worden en zei tegen hen:

SJ: “Ik voel me dodelijk bedroefd; blijf hier waken.”

V: Hij liep nog een stukje verder, liet zich toen op de grond vallen en bad dat dit uur zo mogelijk aan hem voorbij mocht gaan. Hij zei:

SJ: “Abba, Vader, voor u is alles mogelijk, neem deze beker van mij weg. Maar laat niet gebeuren wat ik wil, maar wat u wilt.”

V: Hij liep terug en zag dat zijn leerlingen lagen te slapen. Hij zei tegen Petrus:

SJ: “Simon, slaap je? Kon je niet één uur waken? Blijf wakker en bid dat jullie niet in beproeving komen; de geest is wel gewillig, maar het lichaam is zwak.”

V: Weer ging hij weg om te bidden, met dezelfde woorden als daarvoor. Toen hij weer terugkwam, lagen ze opnieuw te slapen, want hun ogen vielen steeds dicht, en ze wisten niet wat ze hem moesten antwoorden. Toen hij voor de derde maal terugkwam, zei hij tegen hen:

SJ: “Liggen jullie daar nog steeds te slapen en te rusten? Het is zover: het ogenblik is gekomen waarop de Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de zondaars. Sta op, laten we gaan. Kijk, hij die me uitlevert, is al vlakbij.”

De organist speelt koraal nr. 17 uit de Mattheus Passion

Ik wil hier bij U blijven,
verwerp mijn bijzijn niet.
Ik wil U niet verlaten,
U, die mij nooit verliet.
Wanneer Uw hart zal breken
In het uur van de dood,
Zal ik Uw hoofd bergen
In mijn armen en mijn schoot.

V: Nog voor hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten was gestuurd. Met hen had zijn verrader een teken afgesproken. Hij had gezegd:

“Degene die ik kus, die is het. Neem hem gevangen en voer hem weg onder strenge bewaking.”

Toen Judas eraan kwam, liep hij recht op Jezus af, zei:

S: “Rabbi!”

V: En Judas kuste hem. Ze grepen hem vast en namen hem gevangen.

Eén van de omstanders trok een zwaard, ging de dienaar van de hogepriester te lijf en sloeg hem een oor af. Jezus zei tegen hen:

SJ: “U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om mij te arresteren, alsof ik een misdadiger ben! Dagelijks was ik bij jullie in de tempel om onderricht te geven, en toen hebben jullie me niet gevangengenomen; maar dit gebeurt omdat de Schriften in vervulling moeten gaan.”

V: Toen lieten allen Jezus in de steek en vluchtten weg. Een jongeman, die alleen een linnen kleed aanhad, probeerde bij hem te blijven, maar toen ook hij werd vastgegrepen, liet hij het kleed in hun handen achter en vluchtte naakt weg.

Jezus werd meegevoerd naar het huis van de hogepriester om te worden voorgeleid, en alle hogepriesters, oudsten en schriftgeleerden kwamen daar bijeen. Petrus volgde hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester, waar hij tussen de knechten ging zitten en zich warmde aan het vuur.

De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden iemand een getuigenverklaring tegen Jezus te laten afleggen op grond waarvan ze hem ter dood konden veroordelen, maar dat lukte hun niet; want hoewel veel mensen een valse verklaring aflegden, waren hun getuigenissen niet eensluidend. Toen kwamen er een paar met valse verklaringen.

De hogepriester stond op en vroeg Jezus:

S: “Waarom antwoordt u niet? U hoort toch wat deze getuigen zeggen?”

V: Maar Jezus antwoordde niet en bleef zwijgen.

Lied 558: 6

Om het zwijgen, het geduld,
waarmee Gij de wet vervult,
als men vruchteloos zoekt naar schuld,
Kyrie eleison.

V: Toen vroeg de hogepriester hem:

S: “Bent u de Messias, de Zoon van de Gezegende?”

V: En Jezus zei:

SJ: “Dat ben ik, en u zult de Mensenzoon aan de rechterhand van de Machtige zien zitten en hem zien komen op de wolken van de hemel.”

V: De hogepriester scheurde zijn kleren en vroeg:

S: “Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? U hebt de godslastering gehoord; wat is uw oordeel?”

V: Allen oordeelden dat hij schuldig was en de doodstraf verdiende. Toen begonnen sommigen hem te bespuwen; ze blinddoekten hem en mishandelden hem.

Terwijl Petrus beneden op de binnenplaats was, kwam een van de dienstmeisjes van de hogepriester voorbij. Toen ze Petrus bij het vuur zag zitten, keek ze hem aan en zei:

S: “Jij was ook bij die Jezus van Nazaret!”

V: Maar Petrus ontkende dat en zei:

S: “Ik weet niet waar je het over hebt, ik begrijp echt niet wat je bedoelt.”

V.: Hij ging naar buiten, naar het voorportaal, en er kraaide een haan.
Toen het meisje hem daar weer zag, zei ze opnieuw, nu tegen de omstanders:

S: “Hij is een van hen!”

V: Maar hij ontkende het weer. Direct daarna zeiden ook de omstanders tegen Petrus:

S: “Je bent wel degelijk een van hen, jij komt immers ook uit Galilea.”

V: Maar hij begon te vloeken en zwoer:

S: “Ik ken die man over wie jullie het hebben niet!”

V: En meteen kraaide de haan voor de tweede keer. En toen herinnerde Petrus zich dat Jezus tegen hem gezegd had:

SJ: “Voordat een haan tweemaal heeft gekraaid, zul je mij driemaal verloochenen.”

V: En toen Petrus dat te binnen schoot, begon hij te huilen.

De volgende ochtend, heel vroeg, werd Jezus overgedragen aan Pilatus.
Pilatus vroeg hem:

S: “Bent u de koning van de Joden?”

V: Hij antwoordde:

SJ: “U zegt het.”

V: Pilatus vroeg hem toen:

S: “Waarom antwoordt u niet? U hoort toch waar ze u allemaal van beschuldigen?”

V: Maar Jezus zei helemaal niets meer, tot verwondering van Pilatus.

Pilatus had de gewoonte om op elk pesachfeest één gevangene vrij te laten op verzoek van het volk. Op dat moment zat er een zekere Barabbas gevangen, samen met de andere opstandelingen die tijdens het oproer hadden vermoord. Een grote groep mensen trok naar Pilatus en begon hem te vragen om ook nu te doen wat zijn gewoonte was. Pilatus vroeg hun:

S: “Wilt u dat ik de koning van de Joden vrijlaat?”

V: Want Pilatus begreep wel dat de hogepriesters hem uit afgunst hadden uitgeleverd. Maar de hogepriesters hitsten de menigte op om te zeggen dat hij Barabbas moest vrijlaten. Toen zei Pilatus tegen hen:

S: “Wat wilt u dan dat ik doe met die man die u de koning van de Joden noemt?”

V: En de mensen begonnen te schreeuwen:

V en S: “Kruisig hem!”

V: Omdat Pilatus de menigte tevreden wilde stellen, liet hij Barabbas vrij. Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij hem eerst nog had laten geselen.

Lied 561:1

V.: Toen brachten ze hem weg om hem te kruisigen.

Ze brachten hem naar Golgota, wat in onze taal ‘schedelplaats’ betekent.

Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan.

Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen.

Het was in het derde uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden.

Het opschrift met de aanklacht tegen hem luidde: ‘De koning van de Joden’.

Samen met hem kruisigden ze twee misdadigers, de een rechts van hem, de ander links. Zo ging in vervulling wat de Schrift zegt:

“Hij werd gerekend tot de wettelozen.”

De voorbijgangers keken hoofdschuddend toe en dreven de spot met hem:

S: “Ach, kijk nu toch eens! Jij die de tempel afbreekt en in drie dagen weer opbouwt, red jezelf toch door van het kruis af te komen.”

V: Ook de hogepriesters en de schriftgeleerden maakten onder elkaar zulke spottende opmerkingen:

S: “Anderen heeft hij gered, maar zichzelf redden kan hij niet; laat die Messias, die koning van Israël, nu van het kruis afkomen. Als we dat zien, zullen we geloven!”

V: Op het middaguur viel er een duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem:

SJ: “Eloï, Eloï, lema sabachtani?”

V: wat in onze taal betekent:

SJ: “Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten?”

V: Iemand ging snel een spons halen, doordrenkte die met zure wijn, stak de spons op een stok en probeerde hem te laten drinken, terwijl hij zei:

S: “Laten we eens kijken of Elia komt om hem eraf te halen.”

V: Maar Jezus slaakte een luide kreet en blies de laatste adem uit.

De paaskaars wordt gedoofd

V: En het voorhangsel van de tempel scheurde van boven tot onder in tweeën.

Korte stilte

V: Toen de Romeinse officier, die recht tegenover hem stond, hem zo zijn laatste adem zag uitblazen, zei hij:

S: “Werkelijk, deze mens was Gods Zoon.”

Organist speelt ‘Wir setzen uns mit Tränen wieder’ uit de Mattheus Passion

Wij knielen wenend voor U neer
en houden bij Uw graf de wacht.
Rust in vrede, rust nu zacht.
Rust nu, moegeleden lichaam.
Rust in vrede, rust nu zacht.
Uw graf zal voortaan toevlucht zijn
voor ons angstige geweten,
dat er rustplaats zal wezen.
Het zal voorgoed geborgen zijn,
waar U nu slaapt, bevrijd van pijn.

Lied “Laten wij dan nu begraven”

Stilte.

We verlaten in stilte de kerk